

SBÍRKA ZÁKONŮ

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 45

Rozeslána dne 29. května 2009

Cena Kč 24,-

O B S A H:

150. Zákon, kterým se mění zákon č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
151. Nález Ústavního soudu ze dne 7. dubna 2009 ve věci návrhu na zrušení § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů
152. Sdělení Energetického regulačního úřadu o vydání cenového rozhodnutí
-

150**ZÁKON**

ze dne 15. května 2009,

**kterým se mění zákon č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu
a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, se mění takto:

1. V § 2 se na konci textu písmene c) doplňují slova „ , v případech uvedených v § 3 odst. 1 větě druhé nejdříve k 1. lednu 2012“.

2. V § 3 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „U bytů v hlavním městě Praze, v obcích Středočeského kraje s počtem obyvatel k 1. lednu 2009 vyšším než 9 999 a městech České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Olomouc a Zlín, končí období, kdy lze uplatnit jednostranné zvýšení nájemného pronajímatelem, dnem 31. prosince 2012.“.

3. V § 3 se na konci odstavce 5 doplňuje věta „V oznámení pronajímatele o jednostranném zvýšení nájemného pro rok, kdy může být dosaženo podle tohoto zákona cílové hodnoty měsíčního nájemného, postačí zdůvodnit výši nájemného cílovou hodnotou měsíčního nájemného za 1 m² podlahové plochy bytu.“.

4. V § 4 se na konci textu písmene c) doplňují slova „ , s výjimkou případů, kdy vyhlášení maximálních přírůstků měsíčního nájemného již nebude nutné“.

5. V § 4 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavce 2, který zní:

„(2) Poslední sdělení podle odstavce 1 bude vyhlášeno a zveřejněno k 1. červenci 2009.“.

6. V § 8 odst. 2 se slova „31. prosince 2010“ nahrazují slovy „31. prosince 2012“.

7. Příloha k zákonu zní:

Postup stanovení cílových hodnot měsíčního nájemného za m² podlahové plochy bytu a maximálních přírůstků měsíčního nájemného

Cílová hodnota měsíčního nájemného za 1 m² podlahové plochy bytu vyjádřená v Kč/m² se vypočítá podle vzorce

$$CN = 1/12 * p * ZC,$$

kde:

CN je cílová hodnota měsíčního nájemného za 1 m² podlahové plochy bytu,

ZC je základní cena za 1 m² podlahové plochy bytu,

p je koeficient vyjadřující podíl ročního nájemného na základní ceně bytu;
 p má hodnotu:

- a) $p = 0,026$ u bytů se sníženou kvalitou, které jsou umístěny na území Prahy 1 vymezeném sdělením,
- b) $p = 0,0325$ u bytů se sníženou kvalitou, které jsou umístěny na území Prahy 2 vymezeném sdělením,
- c) $p = 0,041$ u bytů se sníženou kvalitou, které jsou umístěny na území Prahy 6 vymezeném sdělením,
- d) $p = 0,045$ u všech ostatních bytů se sníženou kvalitou,
- e) $p = 0,029$ u ostatních bytů, které jsou umístěny na území Prahy 1 vymezeném sdělením,
- f) $p = 0,0365$ u ostatních bytů, které jsou umístěny na území Prahy 2 vymezeném sdělením,
- g) $p = 0,046$ u ostatních bytů, které jsou umístěny na území Prahy 6 vymezeném sdělením,
- h) $p = 0,05$ u všech ostatních bytů.

Maximální přírůstek měsíčního nájemného vyjádřený v % se vypočítá podle vzorce

$$MP = ({}^{4-k+1}CN - AN) * 100,$$

kde:

MP je maximální přírůstek měsíčního nájemného vyjádřený v %,

CN je cílová hodnota měsíčního nájemného za 1 m² podlahové plochy bytu vyjádřená v Kč/m²,

AN je aktuální hodnota měsíčního nájemného za 1 m² podlahové plochy bytu vyjádřená v Kč/m²,

k je roční koeficient v rámci platnosti části první zákona:

Pro období 1. ledna 2007 až 31. prosince 2010, v případech, kdy jednostranné zvyšování nájemného končí 31. prosince 2010,

$k=1$ pro období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2007, $k=2$ pro období od 1. ledna 2008 do 31. prosince 2008, $k=3$ pro období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2009, $k=4$ pro období od 1. ledna 2010 do 31. prosince 2010.

Pro období 1. ledna 2007 až 31. prosince 2012 v případech, kdy jednostranné zvyšování nájemného končí 31. prosince 2012,

$k=1$ pro období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2007, $k=2$ pro období od 1. ledna 2008 do 31. prosince 2008, $k=3$ pro období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2009, $k=2$ pro období od 1. ledna 2010 do 31. prosince 2010, $k=3$ pro období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2011, $k=4$ pro období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2012.“.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. června 2009.

Vlček v. r.

Klaus v. r.

Fischer v. r.

151**N Á L E Z****Ústavního soudu****Jménem republiky**

Ústavní soud rozhodl dne 7. dubna 2009 v plénu ve složení Stanislav Balík, František Duchoň, Vlasta Formánková, Vojen Güttler, Pavel Holländer, Ivana Janů, Vladimír Kůrka, Jiří Mucha, Jan Musil, Jiří Nykodým, Pavel Rychetský, Eliška Wagnerová a Michaela Židlická mimo ústní jednání a bez přítomnosti účastníků ve věci návrhu Krajského soudu v Plzni na zrušení ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů,

takto:

Ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 167/2004 Sb., bylo v rozporu s čl. 26 odst. 1 a 2 a čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.

Odůvodnění**I.****Vymezení věci a rekapitulace návrhu**

Ústavnímu soudu byl dne 21. listopadu 2008 doručen návrh Krajského soudu v Plzni na zrušení ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Navrhovatel tak učinil dle § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, a to poté, co v souvislosti se svojí rozhodovací činností v souladu s čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a § 109 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu dospěl k závěru, že ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jehož má být při řešení věci sp. zn. 30 Ca 98/2008 použito, je v rozporu s čl. 26 odst. 1 ve spojení s čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

V uvedené věci sp. zn. 30 Ca 98/2008 je Krajským soudem v Plzni rozhodováno o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu o zrušení živnostenského oprávnění podle § 58 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 6 odst. 1 písm. c) a odst. 2 písm. a) živnostenského zákona. Dle zjištění správního orgánu byl žalobce v řízení před krajským soudem rozsudkem Zemského soudu ve Stuttgartu, Spolková republika Německo, ze dne 22. října 1998 sp. zn. 4 KLS 230 Js 8137/98 odsouzen pro trestné činy nedovoleného dovozu omamných látek v nikoli malém množství a nedovoleného obchodování s omamnými látkami v nikoli malém množství podle § 1 odst. 1, § 3 odst. 1 č. 1, § 29a odst. 1 č. 2, § 30 odst. 1 č. 4 zákona o drogách, § 25 odst. 2, § 53 trestního zákoníku Spolkové republiky Německo k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání sedmi let, čili byl odsouzen za skutek, který vykazuje znaky trestného činu i podle právního řádu České republiky, a to trestného činu nedovolené výroby a držení omamných

a psychotropních látek a jedů podle § 187 trestního zákona. V řízení před soudem žalovaný správní orgán poukázal na nepřipustnost správní úvahy při aplikaci ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) a odst. 2 písm. a) živnostenského zákona, jež ji v případech odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce nejméně jednoho roku za úmyslné jednání nepřipouští. Žalobce naproti tomu argumentoval porušením čl. 3 ve spojení s čl. 26 odst. 1 Listiny a zpochybnil přijatelnost podmínky bezúhonnosti pro výkon všech živností, když ji Ústavní soud označil za nepřiměřenou pro podnikání v zemědělství [nález sp. zn. Pl. ÚS 38/04 ze dne 20. 6. 2006 (N 125/41 SbNU 551; 409/2006 Sb.)^{*}].

Ztotožňuje se s obsahem ústavněprávní argumentace žalobce, obecný soud přerušil v dané věci řízení a předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení předmětného zákonného ustanovení. Důvodem tohoto návrhu je tvrzený rozpor mezi zákonným vymezením bezúhonnosti dle § 6 odst. 2 písm. a) živnostenského zákona a čl. 4 odst. 4 ve spojení s čl. 26 odst. 1 Listiny.

V odůvodnění svého návrhu soud poukazuje na původní znění § 6 odst. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), dle kterého „za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen: a) pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání, b) pro jiný trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže vzhledem k povaze živnosti a osobě podnikatele je obava, že se dopustí stejného nebo podobného činu při provozování živnosti.“. Dle jeho přesvědčení tato zákonná dikce byla v souladu s Listinou, jelikož „šetřila jejich podstatu a smysl“ (čl. 4 odst. 4 ve spojení s čl. 26 odst. 1 Listiny) – omezení práva podnikat bylo důsledně vázáno na činnosti, které souvisely s trestnou činností, a to vycházejíc z odůvodnitelného zájmu společnosti na tom, aby alespoň po určitou dobu byla odsouzená osoba zbavena možnosti provádět aktivity v oblasti, v níž porušila zájmy chráněné trestním zákonem. Navzdory uvedenému konstatování krajský soud upozorňuje na možný rozpor možnosti správního orgánu rozhodnout o zrušení živnostenského oprávnění v situaci, kdy obecný soud rozhodující o vině a trestu za určité jednání neuložil trest zákazu činnosti (a to s poukazem na možný rozpor s čl. 40 odst. 1 Listiny).

Navrhovatel dále poukazuje na zásadní změnu živnostenského zákona, provedenou zákonem č. 356/1999 Sb. s účinností dnem 1. března 2000, jež obsahovala i nové znění § 6 odst. 2 písm. a), dle něhož za bezúhonného se nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro úmyslně spáchaný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání alespoň jednoho roku, přičemž po obsahové stránce je tato úprava shodná s úpravou současnou, jelikož následnými novelami došlo k ryze formálním formulačním změnám (zákon č. 167/2004 Sb., zákon č. 130/2008 Sb.). K účelům této zásadní změny krajský soud odkazuje na důvodovou zprávu k návrhu zákona, posléze přijatého pod č. 356/1999 Sb., dle které tímto účelem je „upřesnit stávající nedostatečná a nejednoznačná kritéria, která posuzování bezúhonnosti úzce vázala na souvislost mezi skutkovou podstatou trestného činu a předmětem podnikání nebo na existenci obavy z opakování trestné činnosti při provozování živnosti“, a dále dle níž je takto postupováno „s ohledem na současnou obvyklou úpravu bezúhonnosti v českém právním řádu“, přičemž „podle dosavadní právní úpravy se bezúhonnost posuzuje podle souvislosti skutkové podstaty trestného činu a konkrétního předmětu podnikání, eventuálně podle obavy z opakování trestné činnosti při provozování živností, což neumožňuje omezit podnikání těch osob, které se dopouštějí trestné činnosti obecně související s podnikáním“. V důvodové zprávě bylo konečně vytýkáno předchozí úpravě, že „umožňovala v rámci správní úvahy úřadu příliš subjektivní hodnocení“.

Krajský soud vůči takto zformulovaným důvodům napadené zákonné úpravy namítá, že předchozí právní úprava nebyla nikterak nedostatečná nebo nejednoznačná, a zároveň poukazuje na skutečnost, že obdobnou úpravu obsahuje např. trestní zákon při ukládání trestu zákazu činnosti, pokud jde o souvislost trestného činu s konkrétní činností. Odmítá argumentaci v důvodové zprávě k návrhu stávající dikce napadeného zákonného ustanovení a tvrdí, že tomu bylo právě naopak, že totiž předchozí úprava umožňovala respektovat specifika toho kterého konkrétního a jedinečného případu. Sou-

^{*} pozn. red.: Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 41, nález č. 125, str. 551, vyhlášen pod č. 409/2006 Sb.

časně upozorňuje na možnosti metodického vedení správních úřadů při aplikaci § 6 živnostenského zákona. Zvolený legislativní prostředek považuje proto navrhovatel za nepřiměřený ve vztahu k dosažení zamýšleného účelu. Zdůrazňuje, že napadená zákonná úprava nepřihlíží k osobě konkrétního odsouzeného, k druhu podnikatelské činnosti, účelu trestu, působení na odsouzeného po propuštění z výkonu trestu, k nutnosti jeho začlenění do běžného občanského života. Nadto upozorňuje i na případný rozpor předmětného zákonného ustanovení s čl. 40 Listiny.

Ze všech takto vyložených důvodů navrhuje Krajský soud v Plzni ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, pro rozpor s čl. 4 odst. 4 a čl. 26 odst. 1 Listiny zrušit, a to dnem vyhlášení nálezu Ústavního soudu ve Sbírce zákonů.

II.

Rekapitulace podstatných částí vyjádření účastníka řízení

Podle § 42 odst. 4 a § 69 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, zaslal Ústavní soud předmětný návrh Poslanecké sněmovně. Ve svém vyjádření, doručeném Ústavnímu soudu dne 5. ledna 2009, se předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Ing. Miloš Vláček omezuje toliko na rekapitulaci dat a procedurálních fází přijetí zákona č. 455/1991 Sb., jakož i zákona č. 356/1999 Sb. Jakkoli lze jistě obecně uvítat lakonický způsob vyjadřování, při absenci jakékoli zmínky o intencích zákonodárce plynoucích z průvodních dokumentů přijímání zákona se vnučuje otázka smyslu a účelu vyjádření účastníka řízení k předmětnému návrhu.

Podle § 42 odst. 4 a § 69 zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zaslal Ústavní soud předmětný návrh i Senátu Parlamentu České republiky. Úvodem svého vyjádření, doručeného Ústavnímu soudu dne 29. prosince 2008, jeho předseda MUDr. Přemysl Sobotka rekapituluje legislativní vývoj úpravy ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) živnostenského zákona, tj. počínaje přijetím zákona č. 455/1991 Sb., přes přijetí zákonů č. 356/1999 Sb., č. 167/2004 Sb., až po přijetí zákona č. 130/2008 Sb., přičemž vyslovuje pochybnost, lze-li z navrhovaného petitu jednoznačně dovodit, jaké znění živnostenského zákona je navrhováno zrušit, neboť ke zrušení navrhovaná díkce § 6 odst. 2 písm. a) živnostenského zákona je označena „ve znění pozdějších předpisů“.

V dalším se ve vyjádření uvádí, že ze stenoáznamu z projednávání senátního tisku č. 356/1999 návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), vyplývá, že na plénu Senátu byla bezúhonnost zmíněna ve zprávě ministra průmyslu a obchodu jako předkladatele tohoto návrhu zákona, který uvedl, že se jedná „o zpřísnění všeobecných podmínek k provozování živnosti, omezující podnikání osob odsouzených pro závažné trestné činy nebo majících daňové nedoplatky“. Dále ve společné zpravodajské zprávě, kterou přednesl zpravodaj výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu, tento kromě jiného uvedl, že „cílem bylo zejména nově vymezit podmínky pro vstup do podnikání u fyzických i právnických osob a rozšířit dosud stanovenou podmínku beztrestnosti o neodsouzení za úmyslný trestný čin, za který byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody delší než jeden rok, nebo o trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s podnikáním“. Předseda Senátu v této souvislosti připomíná, že při projednávání návrhu zákona v jednotlivých výborech ani na plénu Senátu nezazněly pochybnosti o souladu úpravy všeobecných podmínek provozování živností s relevantními ustanoveními Listiny, a konstatuje, že shodně s usneseními výborů i plénum Senátu dne 9. prosince 1999 na své 12. schůzi přijalo usnesení (č. 232), jímž návrh zákona ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou schválilo.

Další návrh zákona, kterým se měnil zákon č. 455/1991 Sb., byl Senátem projednáván jako senátní tisk č. 2004/292, přičemž dle účastníka řízení z proběhlé rozpravy v jednotlivých výborech a na plénu Senátu nevyplývá, že by některý ze senátorů považoval navrženou úpravu týkající se bezúhonnosti za odporující Listině (plénum Senátu pak na své 14. schůzi dne 25. března 2004 usnesením č. 364 návrh zákona ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou schválilo). Shodné konstatování platí dle něj i pro projednávání posledního návrhu zákona, kterým se měnil zákon č. 455/1991 Sb. (tisk

č. 211/2008), přičemž návrh byl plénem Senátu na jeho 12. schůzi dne 20. března 2008 usnesením č. 333 ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou schválen.

III.

Upuštění od ústního jednání

Dle ustanovení § 44 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb. může Ústavní soud se souhlasem účastníků od ústního jednání upustit, nelze-li od něj očekávat další objasnění věci. Vzhledem k tomu, že jak navrhovatel ve svém návrhu ze dne 18. listopadu 2008, tak i účastníci řízení v přípisě předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ze dne 1. dubna 2009 a předsedy Senátu Parlamentu České republiky ze dne 31. března 2009, vyjádřili svůj souhlas s upuštěním od ústního jednání, a dále vzhledem k tomu, že Ústavní soud má za to, že od jednání nelze očekávat další objasnění věci, bylo od ústního jednání v předmětné věci upuštěno.

IV.

Podmínky aktivní legitimace navrhovatele

Návrh na zrušení ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) živnostenského zákona byl podán Krajským soudem v Plzni dle ustanovení § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Jak bylo již uvedeno v naraci, ve věci vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 30 Ca 98/2008 se žalobce žalobou domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného správního orgánu, takto Krajského úřadu Plzeňského kraje, krajského živnostenského úřadu, ze dne 26. června 2008 č. j. VVŽÚ/5727/08, kterým bylo jeho odvolání proti rozhodnutí Městského úřadu v Domažlicích ze dne 17. dubna 2008 č. j. OŽ-6414/2007-11356/2008/See o zrušení živnostenského oprávnění podle § 58 odst. 1 písm. a) s přihlédnutím k § 6 odst. 1 písm. c) a odst. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), zamítnuto a prvoinstanční správní rozhodnutí potvrzeno.

Krajský soud v Plzni poté, co v souvislosti se svojí rozhodovací činností v souladu s čl. 95 odst. 2 Ústavy dospěl k závěru, že ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) živnostenského zákona, jehož má být při řešení věci sp. zn. 30 Ca 98/2008 použito, je v rozporu s čl. 4 odst. 4 a čl. 26 odst. 1 Listiny, kmenové řízení dle § 48 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního usnesením ze dne 18. listopadu 2008 č. j. 30 Ca 98/2008-19 přerušil a Ústavnímu soudu předložil předmětný návrh na kontrolu norem.

Smyslem konkrétní kontroly norem dle čl. 95 odst. 2 Ústavy je soudní kontrola ústavnosti zákona, resp. jeho jednotlivého ustanovení, jehož má být obecným soudem použito při projednání a rozhodnutí určité konkrétní věci. Tím je rovněž vymezen prostor obecného soudu pro postup dle čl. 95 odst. 2 Ústavy, jenž je omezen toliko a výlučně na v dané věci relevantní hmotné a procesní právo. Procesní podmínkou aktivní legitimace obecného soudu dle § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, je tudíž taková pozice zákona, příp. jeho jednotlivého ustanovení, jehož zrušení je navrhováno, k předmětu kmenového řízení, jež zakládá pro posouzení věci ze strany obecného soudu rozhodovací důvody.

Jak vyplývá z popisu předmětného řízení u obecného soudu, lze na straně navrhovatele konstatovat naplnění podmínek jeho aktivní legitimace pro řízení o kontrole norem.

V.

Petit návrhu, dikce napadeného právního předpisu a posouzení důvodnosti odmítnutí návrhu dle § 66 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb.

Dle petitu návrhu se Krajský soud v Plzni domáhá, aby Ústavní soud nálezem „ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)“, zrušil.

Dikce § 6 odst. 2 písm. a) živnostenského zákona, platná a účinná do 30. června 2008, čili do nabytí účinnosti zákona č. 130/2008 Sb., tj. zákona č. 455/1991 Sb., ve znění zákona č. 167/2004 Sb., byla následující: „Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody pro trestný čin spáchaný úmyslně, ať již samostatně nebo v souběhu s jinými trestnými činy, a byl mu uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku.“ Čl. I bod 16 zákona č. 167/2004 Sb. totiž stanovil: »V § 6 odst. 2 písmeno a) zní: „a) k nepodmíněnému trestu odnětí svobody pro trestný čin spáchaný úmyslně, ať již samostatně nebo v souběhu s jinými trestnými činy, a byl mu uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku.“«.

Dikce předmětného zákonného ustanovení ve znění novely provedené zákonem č. 130/2008 Sb. (čl. I bod 9) je pak následující: „Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně, ať již samostatně nebo v souběhu s jinými trestnými činy, a byl mu uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku, nebo“.

Dle ustanovení § 75 odst. 1 soudního řádu správního při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Z uvedeného plyne, že v obecném soudem projednávané a rozhodované věci relevantním právem je ustanovení § 6 odst. 1 písm. a) živnostenského zákona, ve znění platném a účinném do 30. června 2008.

V mezidobí bylo tudíž relevantní zákonné ustanovení změněno či zrušeno. Souhrnně se k dopadu takovéto situace pro řízení o konkrétní kontrole norem vyslovil Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 38/06 ze dne 6. 2. 2007 (N 23/44 SbNU 279; 84/2007 Sb.). Odkázal v něm předně na nálezy sp. zn. Pl. ÚS 33/2000 ze dne 10. 1. 2001 (N 5/21 SbNU 29; 78/2001 Sb.) a nálezy sp. zn. Pl. ÚS 42/03 ze dne 28. 3. 2006 (N 72/40 SbNU 703; 280/2006 Sb.), dle kterých „dojde-li soudce obecného soudu k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito (tedy nikoli pouze v té době platný, ale také v té době již neplatný, avšak ještě aplikovatelný zákon), je v rozporu s ústavním zákonem, je povinen předložit věc Ústavnímu soudu (čl. 95 odst. 2 Ústavy). Odmítnutí poskytnout obecnému soudu svým rozhodnutím o ústavnosti či protiústavnosti aplikovatelného zákona pomoc Ústavní soud považoval za důvod vzniku neřešitelné situace umělého právního vakua, rozhodnutí obecného soudu samotného o protiústavnosti aplikovaných ustanovení pak kvalifikoval jako postup v rozporu s Ústavou, a to v rozporu se zásadou koncentrovaného ústavního soudnictví (čl. 83 a čl. 95 odst. 1 a 2 Ústavy).“ Jeli-kož uvedený postup otevírá prostor pro posuzování dřívějších právních jednání (případně právních událostí) dle pozdější, avšak již ústavně konformní právní úpravy, a vykazuje proto znaky pravé retroaktivity, Ústavní soud jej zásadně omezil na situace připouštějící regulaci pravou retroaktivitou [viz též nálezy sp. zn. Pl. ÚS 21/96 ze dne 4. 2. 1997 (N 13/7 SbNU 87; 63/1997 Sb.)] a konstatoval, že z principu ochrany důvěry občanů v právo vyplývá, že princip nepřipustnosti retroaktivity nelze vztáhnout na zpětné působení právních norem, jež nepředstavují zásah do právní jistoty, resp. nabytých práv, přičemž uvedená teze z pohledu členění základních práv a svobod s ohledem na jejich možné adresáty dopadá na případy, ve kterých je tímto adresátem veřejná moc. Pravá retroaktivita dle Ústavního soudu v případě vyslovení protiústavnosti již zrušeného zákona a posouzení předchozích skutkových jednání ústavně konformní právní úpravou s účinky ex tunc na straně veřejné moci tudíž nezakládá porušení principu ochrany důvěry občanů v právo, příp. zásah do právní jistoty, resp. nabytých práv. Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 38/06 rovněž upozornil na skutečnost, že situace odlišná nastává v případech horizontálního působení základních práv a svobod, na něž ve vztahu k třetím osobám nutno vztáhnout principy ochrany důvěry občanů v právo, právní jistoty, resp. nabytých práv – neomezená aplikace postupu založeného interpretací čl. 95 odst. 2 Ústavy obsaženou v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 33/2000, potvrzeném nálezem sp. zn. Pl. ÚS 42/03 (všechny viz výše), by tudíž u nich založila pravou retroaktivitu, a tedy rozpor s principem právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy). Za jediný možný případ průlomu zákazu zpětné účinnosti právní normy v řízení o kontrole norem u horizontálního působení základních práv a svobod Ústavní soud akceptoval ochranu hodnot, jež spadají do rámce materiálního jádra Ústavy dle jejího čl. 9 odst. 2, hodnot, podmínky jejichž ochrany, a to i za cenu prolomení zákazu pravé retroaktivity, obsahuje slavná „Radbruchova formule“.

Pro uvedené nelze než interpretovat předmětný petit ve smyslu „návrhu na zrušení“ ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) živnostenského zákona, platného a účinného do 30. června 2008. Předmětné zákonné ustanovení upravuje právní vztah, ve kterém adresátem tvrzeného důvodu protiústavnosti (čl. 4 odst. 4 a čl. 26 odst. 1 Listiny) je veřejná moc, a nikoli subjekt soukromého práva. Proto jsou v rozhodované věci splněny podmínky pro řízení o konkrétní kontrole norem dle čl. 95 odst. 2 Ústavy ve smyslu právního názoru Ústavního soudu vyjádřeného v nálezech sp. zn. Pl. ÚS 33/2000, sp. zn. Pl. ÚS 42/03 a sp. zn. Pl. ÚS 38/06 (všechny viz výše), a není tudíž dán důvod odmítnutí návrhu dle § 66 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb.

Konečně se na tomto místě nabízí i otázka relevance legislativní změny pro řízení o kontrole norem. V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 15/01 ze dne 31. 10. 2001 (N 164/24 SbNU 201; 424/2001 Sb.) Ústavní soud k této otázce, tj. k dopadu změny zákonného ustanovení v řízení o kontrole norem pro postup dle § 66 odst. 1 a § 67 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., konstatoval, že změna ke zrušení navrhovaného zákonného ustanovení zakládá důvod odmítnutí návrhu, resp. zastavení řízení o kontrole norem toliko tehdy, je-li pro posouzení ústavnosti tohoto ustanovení rozhodná. Uvedený právní názor byl následně potvrzen řadou dalších nálezů Ústavního soudu [sp. zn. Pl. ÚS 38/04 (viz výše), nález sp. zn. Pl. ÚS 43/04 ze dne 14. 7. 2005 (N 139/38 SbNU 59; 354/2005 Sb.), nález sp. zn. Pl. ÚS 5/05 ze dne 4. 4. 2006 (N 77/41 SbNU 11; 303/2006 Sb.), sp. zn. Pl. ÚS 38/06 (viz výše)]. Od uvedené je ale odlišná situace, v níž nedochází ke změně, nýbrž ke zrušení napadeného ustanovení a jeho nahrazení ustanovením (příp. právním předpisem) novým, a to i v případě jejich identického znění. Jelikož normativní existence právního předpisu (platnost) je utvářena jednotou normotvůrcovy vůle a jejího projevu (publikací předpisu), není u dvou obsahově identických a v čase po sobě následujících právních předpisů dána i jejich identita normativní (identita platnosti). Vycházejí z tohoto právního názoru, Ústavní soud ustanovení § 67 odst. 1 (příp. § 66 odst. 1) zákona č. 182/1993 Sb. v obdobných případech i aplikoval [viz např. usnesení sp. zn. Pl. ÚS 39/04 (ve SbNU nepublikováno, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>)].

V předmětné věci se rovněž jedná o případ odlišný. Novelou živnostenského zákona, provedenou zákonem č. 130/2008 Sb., nebyla totiž změněna toliko část ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) živnostenského zákona, nýbrž celá jeho předchozí díkce zrušena a nahrazena díkcí novou (a to jakkoli by i díkce nová z hlediska důvodů posuzování ústavnosti celého ustanovení neobsahovala relevantní změnu). Z uvedeného plyne závěr, dle něhož navzdory obsahové totožnosti, v důsledku absence jednoty normotvůrcovy vůle a jejího projevu, jsou v rozhodované věci splněny podmínky pro řízení o konkrétní kontrole norem dle čl. 95 odst. 2 Ústavy ve smyslu právního názoru Ústavního soudu vyjádřeného v nálezech sp. zn. Pl. ÚS 33/2000, sp. zn. Pl. ÚS 42/03 a sp. zn. Pl. ÚS 38/06 (všechny viz výše), tj. přezkumu ústavnosti ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) živnostenského zákona, platného a účinného do 30. června 2008.

VI.

Ústavní konformita kompetence a legislativního procesu

Ústavní soud v souladu s ustanovením § 68 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je v řízení o kontrole norem povinen posoudit, zda napadený zákon, jeho jednotlivé ustanovení, příp. jiný právní předpis nebo jeho jednotlivé ustanovení, byl přijat a vydán v mezích Ústavou stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem.

Ze sněmovních tisků a těsnopiseckých zpráv, jakož i vyjádření účastníka řízení bylo zjištěno, že Poslanecká sněmovna schválila návrh předmětného zákona, tj. zákona č. 167/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony, ve 3. čtení na své 27. schůzi dne 24. února 2004 usnesením č. 921, kdy z přítomných 186 poslankyň a poslanců se pro jeho přijetí vyslovilo 130 poslankyň a poslanců a 2 byli proti.

Dne 25. března 2004 návrh zákona projednalo na své 14. schůzi čtvrtého funkčního období plénum Senátu a usnesením č. 367 schválilo návrh zákona ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou. V hlasování č. 39 bylo 40 ze 62 přítomných senátorů pro návrh, 22 se zdrželo hlasování.

Předmětný zákon byl podepsán příslušnými ústavními činiteli a byl pod č. 167/2004 Sb. řádně vyhlášen v částce 57 Sbírky zákonů, která byla rozeslána dne 16. dubna 2004, a dle čl. X nabyt účinnosti dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii v platnost, tj. dnem 1. května 2004.

VII.

Obsahový soulad napadeného zákonného ustanovení s ústavním pořádkem

Obsahovou změnu vymezení pojmu bezúhonnosti spácháním úmyslného trestného činu, proti níž brojí navrhovatel svým návrhem, přinesla nová dikce ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) živnostenského zákona, ve znění zákona č. 356/1999 Sb. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu novely živnostenského zákona (tisk 263, 1999, III. volební období), přijatého Parlamentem České republiky a publikovaného pod č. 356/1999 Sb., na okraj nového znění ustanovení § 6 odst. 2 písm. a), jež ve srovnání s úpravou obsaženou v zákoně č. 455/1991 Sb. neomezilo pojem bezúhonnosti na souvislost spáchaného trestného činu s předmětem podnikání, konstatovala následující: „Nově se vymezuje bezúhonnost, a to s ohledem na její současnou obvyklou úpravu v českém právním řádu ve vazbě na pravomocné odsouzení pro trestný čin spáchaný úmyslně, přičemž je v návrhu rozlišen důsledek pravomocného odsouzení pro trestný čin podle jeho závažnosti. Pravomocné odsouzení pro úmyslný trestný čin, byl-li za něj uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v délce alespoň jednoho roku, způsobí ztrátu bezúhonnosti vždy. Stejný důsledek bude mít i pravomocné odsouzení pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s podnikáním nebo s předmětem podnikání, přičemž návrh blíže rozlišuje trestné činy spáchané úmyslně a z nedbalosti. Podle dosavadní právní úpravy se bezúhonnost posuzuje podle souvislosti skutkové podstaty trestného činu a konkrétního předmětu podnikání, event. podle obavy z opakování trestné činnosti při provozování živnosti, což neumožňuje omezit podnikání těch osob, které se dopouštějí trestné činnosti obecně související s podnikáním. Nadále se nebude při posuzování bezúhonnosti zjišťovat, zda je dána obava z opakování trestné činnosti při provozování živnosti, neboť tato právní úprava umožňovala v rámci správní úvahy úřadu příliš subjektivní hodnocení.“

Na 17. schůzi Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ve druhém čtení konaném dne 13. října 1999 ke zdůvodnění nového znění § 6 odst. 2 živnostenského zákona ministr průmyslu a obchodu Miroslav Grégr uvedl: „Zpřísňují a zpřesňují se požadavky na bezúhonnost podnikatele, aby se účinněji zamezil přístup do podnikání osobám odsouzeným pro závažné trestné činy. Na závadu bezúhonnosti by měl napříště být nejen trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání, ale každý úmyslný trestný čin, za nějž byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v délce více než jeden rok.“

Návrhem Krajského soudu v Plzni napadená dikce předmětného zákonného ustanovení, přijatá zákonem č. 167/2004 Sb., pak vycházela z intence, jež se důvodu namítané protiústavnosti nedotýká. V důvodové zprávě k vládnímu návrhu novely živnostenského zákona (tisk 200, 2003, IV. volební období), přijatého Parlamentem České republiky a publikovaného pod č. 167/2004 Sb., se totiž v daném kontextu uvádí: „V § 6 odst. 2 písmeno a) se upřesňuje stávající právní úprava posuzování bezúhonnosti pro případy, kdy byla fyzická osoba pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin spáchaný v souběhu s jinými trestnými činy.“

Bylo-li důvodem napadené zákonné úpravy omezit podnikání těch osob, které se dopouštějí trestné činnosti obecně související s podnikáním, jakož i zpřísnit požadavky na bezúhonnost, navrhovatelem je taková úprava považována za ocitající se v rozporu se základním právem na podnikání dle čl. 26 odst. 1 ve spojení s čl. 4 odst. 4 Listiny.

Problematikou bezúhonnosti ve vazbě na ustanovení čl. 26 Listiny se Ústavní soud zabýval v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 38/04 (viz výše). Konstatoval v něm, že jakkoli čl. 26 odst. 2 Listiny předpokládá možnost omezení výkonu některých povolání nebo činností zákonem, aniž by specifikoval účel omezení, právní normy vydané na jeho základě však musí obstát v testu proporcionality. Z uvedeného plyne, že nejprve je třeba posuzovat i samotnou povahu cílů, jež omezení sleduje, a dále nutno zkoumat potřebnost zvoleného prostředku z pohledu jeho šetrnosti ve vztahu k základnímu právu – tj. ke svobodnému podnikání. Při posuzování ústavnosti § 2e odst. 1 písm. c) a odst. 5 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, pak dospěl k závěru, dle něhož již samotná podmínka bezúhonnosti neobstála z hlediska potřebnosti zvoleného prostředku, neboť je nešetrná k základní svobodě podnikat a žádoucího stavu (sledovaného cíle) lze dosáhnout jinak. Z těchto důvodů Ústavní soud rozhodl o zrušení ustanovení § 2e odst. 1 písm. c) zákona o zemědělství, vymezujícího podmínku bezúhonnosti, a jako související bylo zrušeno ustanovení § 2e odst. 5 zákona o zemědělství, které vymezuje pojem bezúhonnosti pro účely zákona o zemědělství.

Může-li dle čl. 26 odst. 2 Listiny zákon stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností, v tom rámci i omezení základního práva podnikat dle čl. 26 odst. 1 ve spojení s čl. 41 odst. 1 Listiny, musí přitom ve smyslu čl. 4 odst. 4 Listiny šetřit podstatu a smysl daného základního práva. Tuto tezi vyslovil Ústavní soud již v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 24/99 ze dne 23. 5. 2000 (N 73/18 SbNU 135; 167/2000 Sb.), v němž konstatoval: „Jakkoli se základního práva obsaženého v čl. 26 odst. 1 Listiny lze ve smyslu čl. 41 odst. 1 Listiny domáhat pouze v mezích prováděcího zákona, pro zákonodárce, resp. pro normotvůrce platí i pro tento případ hranice stanovená čl. 4 odst. 4 Listiny, dle něhož při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu.“.

Smyslem a účelem podmínky bezúhonnosti, omezující základní právo na podnikání, je ochrana základních práv a svobod třetích osob, jež by mohla být podnikáním provozovaným v rozporu s právem a dobrými mravy dotčena. Tato podmínka musí ale splňovat hlediska, jež plynou z principu proporcionality pro posouzení normativního prostředku zajišťujícího jedno a omezujícího jiné základní právo či svobodu.

Jak ustáleně judikuje Ústavní soud [viz nálezy sp. zn. Pl. ÚS 4/94 ze dne 12. 10. 1994 (N 46/2 SbNU 57; 214/1994 Sb.), nálezy sp. zn. Pl. ÚS 15/96 ze dne 9. 10. 1996 (N 99/6 SbNU 213; 280/1996 Sb.), nálezy sp. zn. Pl. ÚS 16/98 ze dne 17. 2. 1999 (N 25/13 SbNU 177; 68/1999 Sb.), nálezy sp. zn. Pl. ÚS 41/02 ze dne 28. 1. 2004 (N 10/32 SbNU 61; 98/2004 Sb.) a další], princip proporcionality je založen metodologicky na třech krocích: Prvním je hodnocení jednoduchého práva hlediskem vhodnosti, jehož obsahem je posuzování zvoleného normativního prostředku z pohledu možného naplnění sledovaného účelu. Není-li daný normativní prostředek způsobily sledovaného účelu dosáhnout, jde ze strany zákonodárce o projev svévole, jenž se považuje za rozporný s principem právního státu. Druhým krokem uplatnění principu proporcionality je posouzení jednoduchého práva hlediskem potřebnosti, jež sleduje analýzu plurality možných normativních prostředků ve vztahu k zamýšlenému účelu a jejich subsidiaritu z hlediska omezení Ústavou chráněné hodnoty – základního práva nebo veřejného statku. Lze-li zákonodárcem sledovaného účelu dosáhnout alternativními normativními prostředky, je pak ústavně konformní ten, jenž danou ústavně chráněnou hodnotu omezuje v míře nejmenší. Sleduje-li posuzované jednoduché právo na straně jedné ochranu určité z ústavně chráněných hodnot, na straně druhé však jinou omezuje, třetí hledisko principu proporcionality, jímž je poměrování, představuje metodologii zvažování těchto v kolizi stojících ústavních hodnot.

Je-li prvním hlediskem principu proporcionality zkoumání racionální vazby mezi zákonodárcem sledovaným účelem a zvoleným normativním prostředkem, pro posuzovanou věc z něj plyne nutnost odůvodnění teze, dle níž spáchání jakéhokoli úmyslného trestného činu, za který byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku, apriorně zpochybňuje věrohodnost živnostníka při výkonu podnikání (např. spáchání trestného činu rvačky při výkonu řemeslných živností podkovářství, řeznictví, truhlářství, pekařství apod.).

V právním řádu České republiky je pojem bezúhonnosti s ohledem na spáchání úmyslného trestného činu pravidelně vymezován vzhledem k předmětu aprobované činnosti. Tuto skutečnost lze demonstrovat řadou zákonných úprav:

– dle § 4a odst. 1 písm. a) zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů: „bezúhonným pro účely tohoto zákona není ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo byl v posledních 5 letech pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, jestliže jeho jednání, kterým spáchal trestný čin, je v rozporu s posláním strážníka podle tohoto zákona“;

– dle § 3 odst. 3 zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta: „za bezúhonného se pro účely tohoto zákona považuje ten, kdo nebyl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody pro úmyslný trestný čin spáchaný v souvislosti s poskytováním zdravotní péče, nebo ten, na něhož se hledí, jako by nebyl odsouzen“;

– dle § 7 písm. a) zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění zákona č. 41/2009 Sb.: „podmínku bezúhonnosti podle § 6 odst. 1 písm. d) nesplňuje fyzická osoba, která byla pravomocně odsouzena za úmyslný trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem funkce insolvenčního správce, nebo jiný úmyslný trestný čin proti závazným pravidlům tržní ekonomiky“;

– dle § 6 odst. 4 písm. a) zákona č. 245/2006 Sb., o veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízeních a o změně některých zákonů: „za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s poskytováním zdravotní péče“;

– dle § 8 odst. 3 písm. b) zákona č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví: „za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti s poskytováním služeb patentového zástupce“;

– § 6 odst. 2 písm. b) zákona č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách): „podmínku bezúhonnosti nesplňuje ten, kdo byl v době 3 let před podáním žádosti pravomocně odsouzen za trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s činností vykonávanou v zoologické zahradě, pokud se na něj nehledí, jako by odsouzen nebyl, nebo ten, kdo byl v uvedené době uznán vinen z přestupku či jiného správního deliktu podle právních předpisů o ochraně přírody a životního prostředí, veterinárních předpisů nebo předpisů na ochranu zvířat proti týrání“.

Při aplikaci hlediska vhodnosti v rámci testu proporcionality Ústavní soud jednak hodnotí přitomnost racionálního vztahu mezi účelem a normativním prostředkem, resp. míru jeho předpokládaného, příp. skutečného naplnění, a jednak intenzitu a rozsah omezení v kolizi se ocitajícího základního práva či svobody, resp. veřejného statku.

Srovnáním dvou v právním řádu použitých normativních prostředků vymezení bezúhonnosti spácháním úmyslného trestného činu považuje Ústavní soud návrhem napadenou úpravu za jednak svými důsledky vybočující z mezí sledovaného účelu (tj. zahrnující rovněž případy, u nichž racionální vazba účelu a normativního prostředku absentuje) a jednak svojí intenzitou a rozsahem omezující v kolizi stojící základní právo v míře, jež zakládá i dotčení v třetím hledisku testu proporcionality, v hledisku poměřování. Neobstojí v této souvislosti ani případná námitka neurčitosti a nejasnosti vymezení pojmu bezúhonnosti spácháním úmyslného trestného činu, souvisejícího s předmětem aprobované činnosti. Rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění správním orgánem je přezkoumatelné soudem, a soudem je tudíž přezkoumatelná i správněprávní interpretace pojmu bezúhonnosti spácháním úmyslného trestného činu souvisejícího s předmětem aprobované činnosti. Dále dosavadní judikatura soudů nijak nesignalizuje skutečnost, že by obecné soudy nebyly s to takovou interpretaci, opře-

nou o racionální argumentaci, nabídnout. Ilustrací tohoto závěru nechť je rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě sp. zn. 22 Ca 137/2004, dle něhož „trestnými činy vedoucími ke ztrátě bezúhonnosti ve smyslu § 6 odst. 2 písm. b) zákona č. 455/1991 Sb., živnostenského zákona, nejsou pouze ty trestné činy, jejichž znakem skutkové podstaty je podnikání (trestné činy hospodářské): pro aplikaci citovaného ustanovení je podstatné, zda trestný čin má souvislost s podnikatelskými aktivitami konkrétní osoby. Za bezúhonného tak nelze považovat podnikatele, který jednáním, za něž byl pravomocně odsouzen v trestním řízení, vymáhá své pohledávky.“.

Pro uvedené Ústavní soud dospěl k závěru, dle něhož ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 167/2004 Sb., bylo v rozporu s čl. 26 odst. 1 a 2 ve spojení s čl. 4 odst. 1 Listiny.

VIII.

Formulace výroku „derogačního“ nálezu a jeho právní důsledky

Rozhodoval-li Ústavní soud v řízení o konkrétní kontrole norem dle čl. 95 odst. 2 Ústavy ve smyslu právního názoru vyjádřeného v nálezech sp. zn. Pl. ÚS 33/2000, sp. zn. Pl. ÚS 42/03 a sp. zn. Pl. ÚS 38/06 (všechny viz výše), po přijetí závěru o ústavní konformitě návrh „na zrušení“ zákonného ustanovení zamítl. V případě závěru o rozporu napadeného zákonného ustanovení s ústavním pořádkem vyslovil akademický výrok:

– V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 48/06 ze dne 9. 12. 2008 (54/2009 Sb.) tak učinil formou: »Ustanovení § 105 odst. 1 věty třetí zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění před novelizací provedenou zákonem č. 296/2007 Sb., a to text „Prohlášením konkursu se daňové řízení nepřerušuje a po prohlášení konkursu se plátcí vrátí vyměřený nadměrný odpočet, pokud nemá daňové nedoplatky vzniklé před prohlášením i po prohlášení konkursu.“, bylo v rozporu s čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.«.

– V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 72/06 ze dne 29. 1. 2008 (291/2008 Sb.) pak výrokem: »Ústavní soud ... dospěl k závěru, dle něhož ustanovení § 57 odst. 5 věty třetí zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění před novelizací provedenou zákonem č. 230/2006 Sb., bylo v rozporu s čl. 1, čl. 11 odst. 1, čl. 36 odst. 1 a 2, čl. 37 odst. 3 Listiny, čl. 6 odst. 1 a čl. 13 Úmluvy, pročež návrhu Nejvyššího správního soudu dle čl. 95 odst. 2 Ústavy v této části vyhověl. S ohledem na čl. 89 odst. 2 Ústavy jsou důsledky shledané protiústavnosti orgány veřejné moci povinny promítnout do své rozhodovací praxe, tedy při řešení konkrétních případů citované ustanovení neaplikovat.“.

– V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 12/06 ze dne 2. 7. 2008 (342/2008 Sb.) tímto akademickým výrokem: »Návrh na vyslovení protiústavnosti ustanovení § 37a odst. 1 věty první zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, a to textu: „Pokud vznikne v důsledku vyměření nadměrného odpočtu vratitelný přeplatek, vrátí se plátcí bez žádosti do 30 dnů od vyměření nadměrného odpočtu, a to i v případě prohlášení konkursu. V tomto případě se postupuje podle zvláštního předpisu.“, se zamítá. Z čl. 11 Listiny nelze žádnou interpretací dovodit zvýšenou ochranu práv státu jako vlastníka (v daňových věcech reprezentovaného správcem daně), která by v konkrétní posuzované věci, tj. v případech vyhlášených konkursů, vedla k jeho zvýhodnění a de facto mu přiznávala privilegiované postavení vůči ostatním věřitelům.«.

Ústavní soud připomíná, že s uvedenou modalitou řízení o konkrétní kontrole norem v § 70 zákona č. 182/1993 Sb. obsažené typy výroků nekorespondují. Ústavní soud v řadě svých nálezu přijal rozšíření typologie výroků dle § 70 zákona č. 182/1993 Sb. Učinil tak např. v nálezech sp. zn. Pl. ÚS 41/02 ze dne 28. 1. 2004 (N 10/32 SbNU 61; 98/2004 Sb.), sp. zn. Pl. ÚS 34/04 ze dne 14. 7. 2005 (N 138/38 SbNU 31; 355/2005 Sb.) a sp. zn. Pl. ÚS 43/04 (viz výše), přičemž svůj postup zdůvodnil.

Ústí-li dané řízení do závěru o ústavní konformitě předmětného zákonného ustanovení, pak zamítnutí návrhu na jeho zrušení nutno interpretovat ve smyslu zamítnutí návrhu na jeho neaplikova-

telnost (§ 70 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb. per analogiam) – bylo-li z hlediska rozhodného okamžiku relevantní právo zákonodárcem již zrušeno, nelze ho posléze zrušit i Ústavním soudem. V případě závěru o rozporu daného zákonného ustanovení s ústavním pořádkem (při splnění kautel, jež z nálezů sp. zn. Pl. ÚS 33/2000, sp. zn. Pl. ÚS 42/03 a sp. zn. Pl. ÚS 38/06 plynou pro horizontální působení základních práv a svobod, čili pro ochranu základních práv třetích osob) je jeho nutným důsledkem akademický výrok o jeho rozporu s ústavním pořádkem. Důsledkem tohoto výroku je neaplikovatelnost předmětného zákonného ustanovení (je-li v rozporu s ústavním pořádkem nejen zákonné ustanovení, tj. legislativní prostředek, nýbrž i jeho účel), resp. vymezení podmínek, za jejichž splnění zákonodárcem zamýšleného účelu lze dosáhnout ústavně konformním postupem, tj. přímou aplikací ústavního pořádku (§ 70 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, per analogiam).

Účelu řízení o konkrétní kontrole norem v případech, v nichž z hlediska rozhodného okamžiku relevantní zákonné ustanovení bylo již zákonodárcem zrušeno, lze tudíž dosáhnout výrokem o jeho rozporu s ústavním pořádkem, v odůvodnění nálezu pak vymezením rámce (podmínky) pro přímou aplikaci ústavního pořádku (§ 70 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, per analogiam). V předmětné věci s ohledem na čl. 26 odst. 1 a 2 ve spojení s čl. 4 odst. 1 Listiny lze zákonodárcem v ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., ve znění zákona č. 167/2004 Sb., sledovaného záměru v řízení před obecným soudem, z něhož řízení o konkrétní kontrole norem vzešlo, dosáhnout omezením podmínky bezúhonnosti pro účely živnostenského zákona na ty trestné činy spáchané úmyslně, ať již samostatně nebo v souběhu s jinými trestnými činy, za něž byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku a jejichž skutková podstata souvisí s předmětem podnikání, resp. s podnikáním obecně.

Předseda Ústavního soudu:
JUDr. Rychetský v. r.

152

SDĚLENÍ

Energetického regulačního úřadu

ze dne 20. května 2009

o vydání cenového rozhodnutí

Energetický regulační úřad v souladu s § 10 odst. 2 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, sděluje, že podle § 17 odst. 6 písm. e) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, vydal cenové rozhodnutí č. 2/2009 ze dne 11. května 2009, kterým se mění cenové rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 11/2008 ze dne 20. listopadu 2008, o cenách plynů.

Podle § 17 odst. 10 písm. b) energetického zákona uveřejnil Energetický regulační úřad cenové rozhodnutí v Energetickém regulačním věstníku ze dne 14. května 2009, v částce 5. Uvedeným dnem nabylo cenové rozhodnutí platnosti. Účinnosti nabývá cenové rozhodnutí dnem 1. června 2009.

Předseda:

Ing. Fiřt v. r.

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon: 272 927 011, fax: 974 887 395 – **Redakce:** Ministerstvo vnitra, Nám. Hrdinů 1634/3, pošt. schr. 155/SB, 140 21 Praha 4, telefon: 974 817 287, fax: 974 816 871 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, fax: 519 321 417, e-mail: sbirky@moraviapress.cz. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel.: 00421 2 44 45 46 28, fax: 00421 2 44 45 46 27. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku z předcházejícího roku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha na rok 2009 činí 5 000,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, celoroční předplatné – 516 205 176, 516 205 175, objednávky jednotlivých částek (dobírky) – 516 205 175, objednávky-knihkupci – 516 205 175, faxové objednávky – 519 321 417, e-mail – sbirky@moraviapress.cz, zelená linka – 800 100 314. **Internetová prodejna:** www.sbirkyzakonu.cz – **Drobný prodej – Benešov:** Oldřich HAAGER, Masarykovo nám. 231; **Brno:** Ing. Jiří Hrazdil, Vranovská 16, SEVT, a. s., Česká 14; **České Budějovice:** SEVT, a. s., Česká 3, tel.: 387 319 045; **Cheb:** EFREX, s. r. o., Karlova 31; **Chomutov:** DDD Knihkupectví – Antikvariát, Ruská 85; **Kadaň:** Knihařství – Příbíkova, J. Švermy 14; **Kladno:** eL VaN, Ke Stadionu 1953, tel.: 312 248 323; **Klatovy:** Krameriovo knihkupectví, nám. Míru 169; **Liberec:** Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Litoměřice:** Jaroslav Tvrdík, Štursova 10, tel.: 416 732 135, fax: 416 734 875; **Most:** Knihkupectví „U Knihomila“, Ing. Romana Kopková, Moskevská 1999; **Olomouc:** ANAG, spol. s r. o., Denisova č. 2, Zdeněk Chumchal – Knihkupectví Tycho, Ostružnická 3, Knihkupectví SEVT, a. s., Ostružnická 10; **Ostrava:** LIBREX, Nádražní 14, Profesio, Hollarova 14, SEVT, a. s., Denisova 1; **Otrokovice:** Ing. Kučeřík, Jungmannova 1165; **Pardubice:** LEJHANEK, s. r. o., třída Míru 65; **Plzeň:** Typos, tiskařské závody s. r. o., Úslavská 2, EDICUM, Bačická 15, Technické normy, Na Roudné 5, Vydavatelství a naklad. Aleš Čeněk, nám. Českých bratří 8; **Praha 1:** NEOLUXOR, Na Poříčí 25, LINDE Praha, a. s., Opletalova 35, NEOLUXOR s. r. o., Václavské nám. 41; **Praha 4:** SEVT, a. s., Jihlavská 405; **Praha 5:** SEVT, a. s., E. Peškové 14; **Praha 6:** PPP – Staňková Isabela, Puškinovo nám. 17, PERIODIKA, Komornická 6; **Praha 8:** Specializovaná prodejna Sbírky zákonů, Sokolovská 35, tel.: 224 813 548; **Praha 9:** Abonentní tiskový servis-Ing. Urban, Jablonecká 362, po-pá 7-12 hod., tel.: 286 888 382, e-mail: tiskovy.servis@abonent.cz, DOVOZ TISKU SUWECO CZ, Klečákova 347; **Praha 10:** BMSS START, s. r. o., Vinohradská 190, MONITOR CZ, s. r. o., Třebohostická 5, tel.: 283 872 605; **Přerov:** Odborné knihkupectví, Bartošova 9, Jana Honková-YAHO-i-centrum, Komenského 38; **Sokolov:** KAMA, Kalousek Milan, K. H. Borovského 22, tel./fax: 352 605 959; **Tábor:** Milada Šimonová – EMU, Zavadišská 786; **Teplíce:** Knihkupectví L&N, Kapelní 4; **Ústí nad Labem:** PNS Grosso s. r. o., Havířská 327, tel.: 475 259 032, fax: 475 259 029, Kátoon, s. r. o., Solvayova 1597/3, Vazby a doplňování Sbírek zákonů včetně dopravy zdarma, tel.+fax: 475 501 773, www.katooton.cz, e-mail: kartooton@katooton.cz; **Zábřeh:** Mgr. Ivana Patková, Žižkova 45; **Zátec:** Simona Novotná, Brázda-prodejna u pivovaru, Žižkovo nám. 76, Jindřich Procházka, Bezděkov 89 – Vazby Sbírek, tel.: 415 712 904. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšle v době od zaevidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamace:** informace na tel. čísle 516 205 175. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.